

ΠΑΣΟΚ: αντιπολίτευση ή αντίσταση;

Φαίνεται ότι με την κατάθεση της πρόσφατης πρότασης μομφής από το ΠΑΣΟΚ προς την κυβέρνηση μεταβίνουμε πλέον σε ένα άλλο είδος αντιπολίτευσης. Αυτό τουλάχιστον ισχυρίζεται το ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Αντιπολίτευση πιο σκληρή, πιο αριστερή. Το δεύτερο κόμμα του Κοινοβουλίου θέλησε αφ' ενός να εκφράσει την κοινωνική δυσaréσκεια, με αφορμή την ψήφιση του ασφαλιστικού νομοσχεδίου, αφ' ετέρου να ανταγωνιστεί στο πεδίο του κοινωνικού ζητήματος τον ΣΥΡΙΖΑ.

Αλλά ποια αντιπολίτευση είναι «σκληρή», «αριστερή» και κυρίως πειστική; Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι σκληρή είναι η αντιπολίτευση η οποία προσφεύγει στη ρητορική οξύτητα, χρησιμοποιεί μορφές πολεμικού λόγου κατά των αντιπάλων της, τους οποίους ενίοτε και δαιμονοποιεί. Σε κάθε περίπτωση, σκληρή και αριστερή είναι εκείνη η αντιπολίτευση που εκφράζει την αυθεντικότητα των κοινωνικών αιτημάτων, την πρωτογενή θέληση κοινωνικής αντίστασης.

Αν είναι αλήθεια, και σε μεγάλο βαθμό αυ-

τό συμβαίνει, ότι σήμερα, εν μέσω παγκοσμιοποίησης, η λέξη «αντίσταση» είναι εκείνος ο μαγικός όρος που συνθέτει αγωνιστικά κοινωνικά αιτήματα, ο όρος που δίνει αξιοπιστία στην κοινότοπη και συναινετική «αντιπολίτευση», είναι λιγότερο αλήθεια ότι όποιος πολιτικός φορέας θέλει να πολιτικοποιήσει αυτά τα αιτήματα γίνεται αυτομάτως και ο εκφραστής των κοινωνικών δυνάμεων που τα προβάλλουν. Με άλλα λόγια, όποιο κόμμα συναινεί ή ακόμα και παροτρύνει την κοινωνία σε «αντίσταση» δεν αποτελεί αναγκαστικά και τον προνομιακό της φορέα, ούτε, συνεπώς, είναι και ο εκλογικός της επικαρπωτής.

Τι είναι αυτό που πραγματικά καθιστά την αντίσταση κρίσιμο στρατηγικό όπλο στην αντιπολιτευτική φαρέτρα ενός κομματικού σχηματισμού; Αραγε, είναι η συσχέτιση της αντίστασης με ορισμένες αφηρημένες «αξίες», αυτές που το σημερινό μετασυνεδριακό ΠΑΣΟΚ έχει προσαρτήσει στην «Ελλάδα των αξιών»; Ή, αντίθετα, είναι η άρθρωση της αντίστασης με συγκεκριμένα ιδεολογικοπολιτικά προτάγματα που αφορούν την ενεργ-

ητική κοινωνική συνοχή, γίνονται εύκολα κατανοητά από το ακροατήριο στο οποίο απευθύνονται και εδράζονται πάνω σε σαφείς κοινωνικές διαιρέσεις;

Ενα τέτοιο πρόταγμα είναι, μεταξύ άλλων, αυτό που υπερασπίζεται την κεντρικότητα ενός δημοκρατικού και υπεύθυνου κράτους ως προς τη διασφάλιση της κοινωνικής προστασίας, την προαγωγή των συλλογικών και ατομικών δικαιωμάτων. Η συσχέτιση της «αντίστασης» με μια τέτοια θέση και λειτουργία του κράτους είναι που μπορεί να αποδώσει τεκμήρια αξιοπιστίας σε έναν πολιτικό φορέα που θέλει να εμφανίζεται ως ο προνομιακός εκφραστής των κοινωνικών αιτημάτων.

Μόνο τότε η αντιπολιτευτική οξύτητα, οι προτάσεις μομφής, ακόμα και τα λαϊκιστικής διάστασης δημοψηφίσματα μπορούν να επενδύονται σε ανταγωνιστικά σχέδια εξουσίας. Αντίσταση που δεν συνδέεται με πραγματικά διακυβεύματα και δεν εκβάλλει σε ανταγωνιστική προοπτική εξουσίας είναι πολιτικά ανενεργός.

Για να μείνουμε στο παράδειγμα που μόλις

αναφέραμε, αυτό του κράτους, το μετασυνεδριακό ΠΑΣΟΚ εξακολουθεί να είναι αγκυρωμένο στην αντίληψη ενός αντιπαρεμβατικού «επιτελικού κράτους», που βρίσκεται μακριά από τις θεωρούμενες παραδοσιακές μορφές της σοσιαλδημοκρατικής κρατικής παρέμβασης. Αλλά, αν το επιτελικό κράτος είναι η άρνηση του σοσιαλδημοκρατικού κράτους, αν φροντίζει μόνο για μια ευέλικτη και εξατομικευμένη «ισότητα ευκαιριών», τότε το αντικρατικιστικό ΠΑΣΟΚ που υποστηρίζει αυτή τη μορφή επιτελικού κράτους έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τη μαζική κοινωνική αντίσταση στο «νεοφιλελευθερισμό», που ως κόμμα όμως θέλει να εκφράσει.

Γίνεται σαφές ότι ένα αντικρατικιστικό κόμμα δεν μπορεί να ενσωματώσει την κοινωνική αντίσταση, όταν μάλιστα η τελευταία έχει βασικό πυρήνα της το κράτος. Ετσι, η αντιστασιακή ρητορική εκπίπτει στην πλέον κοινότοπη και ψευδώνυμη αντιπολίτευση, τροφοδοτώντας την αντίληψη του «όλοι είναι ίδιοι». Στην περίπτωση αυτή, η αντίσταση γίνεται «επικοινωνία»...